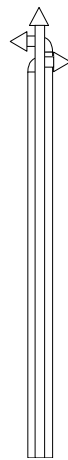

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych

- 3% wszystkich neo w obrębie głowy i szyi
- 80% ślinianki przyuszne
- 10-15% ślinianki podżuchwowe
- 5-10% ślinianki podjęzykowe i małe gruczoły ślinowe

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych

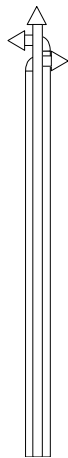
- zależność: im mniejszy gruczoł tym większe prawdopodobieństwo, że jest to nowotwór złośliwy
- Ślinianka przyuszna-80% neo łagodne
- Ślinianka podżuchwowa-50% neo łagodne
- Ślinianki podjęzykowe i małe gruczoły 65-80% złośliwe

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych

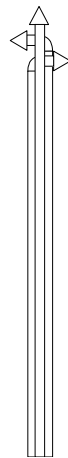
Wg WHO

- Nabłonkowe
- Nienabłonkowe
- Niesklasyfikowane
- Przerzuty:-I,II,III, węzły zagardłowe

Nowotwory nabłonkowe ŁAGODNE

- Gruczolak wielopostaciowy -adenoma pleomorphum = tumor mixtus
- Gruczolaki jednopostaciowe:
X limfatyczny = guz Warthina, adenolymphoma, cystadenoma papillare lymphomatosum
X kwasochłonny=adenoma oxyphillicum, oncocyoma
X inne..Adenoma-basocellulare, sebaceum, clarcellulare

Nowotwory nabłonkowe ŁAGODNE

Gruczolak wielopostaciowy -adenoma pleomorphum=tumor mixtus

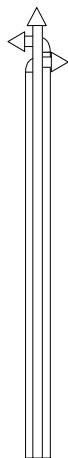
- najczęstszy łagodny
- 80% w śl przyusznej
- jednostronnie
- wywodzi się z:komórek nabłonkowych- komórek wewnątrzśliniankowych, komórek mioepitelialnych
- rośnie powoli, wiele lat
- 5% ulega przemianie złośliwej
- 1/2torebka, 1/2szczelinowate ubytki wrastające w tkanki

Leczenie:usunięcie z mięszem ślinianki

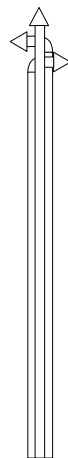
Nowotwory nabłonkowe ŁAGODNE

- Gruczolaki jednopostaciowe:
- limfatyczny=guz Warthina, adenolymphoma, cystadenoma papillare lymphomatosum
- głw. śl. przyuszna
- mężczyźni 40-70%
- w 20% obustronnie
- elementy gruczolowe, często torbielowate z rozrostami brodawkowatymi nabłonka wyścielającego
- nie daje wznów, nie złośliwieje

Nowotwory nabłonkowe ZŁOŚLIWE

- Rak gruczolowo-torbielowaty - carcinoma adenoides cysticum
- Rak gruczolowy - adenocarcinoma
- Rak płaskonabłonkowy - carcinoma planoepitheliale
- Rak z komórek surowicznych – groniastokomórkowy - acinic cell carcinoma-zrazikowokomórkowy

Nowotwory nabłonkowe ZŁOŚLIWE

Rak gruczolowo-torbielowaty -carcinoma adenoides cysticum

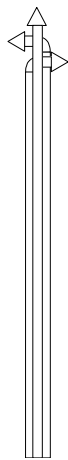
- małe gruczoły śluzowe jamy ustnej, podniebienie
- rośnie powoli
- nacieka tkanki miękkie i kości
- szerzy się przestrzeniami okołonerwowymi
- Objawy:początkowo nieuchwytny, potem ból okolicy ślinianki, porażenie nerwu twarzowego, często brak powiększenia gruczołu
- Przerzuty odległe-do płuc, mózgu, kości-nawet kilkanaście lat po wyleczeniu ogniska pierwotnego

Nowotwory nabłonkowe ZŁOŚLIWE

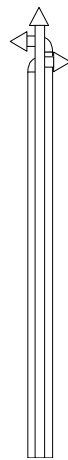
Rak gruczolowy-adenocarcinoma

- głw. ślinianka przyuszna
- mężczyźni
- rozwija się z komórek nabłonka przewodów ślinowych-przeważają elementy gruczolowe
- rośnie agresywnie
- szybkie przerzuty, porażenie nerwu twarzowego, silne bóle

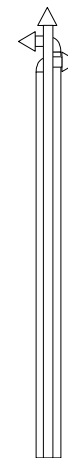
Nowotwory nabłonkowe ZŁOŚLIWE

- Rak śluzowo-nskórkowy - carcinoma mucoepidermale
- Rak w gruczolaku wielopostaciowym
- Rak niezróżnicowany - carcinoma indifferensium
- Gruczolakorak podstawnokomórkowy - basal cell carcinoma
- Rak przewodowy ślinianek

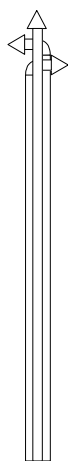
Nowotwory nabłonkowe ZŁOŚLIWE

- Rak śluzowo-nskórkowy
-carcinoma mucoepidermale
- duże ślinianki , też małe gruczoły ślinowe GDO i górnego odcinka przewodu pokarmowego
  - dwa typy:
    - wysoko zróżnicowany-mniejszy stopień złośliwości-rosnie powoli
    - nisko zróżnicowany-wysoki stopień złośliwości-bardzo szybko rośnie , daje porażenie nerwu twarzowego, przerzuty do węzłów chłonnych

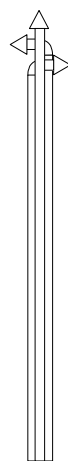
Nowotwory nienabłonkowe ŁAGODNE

- Naczyniak krwionośny i limfatyczny
  - Tłuszczak
  - Włókniak
  - inne

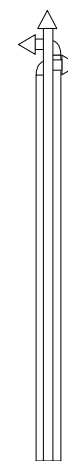
Nowotwory nienabłonkowe ZŁOŚLIWE

- Chłoniaki
- Mięśniaki

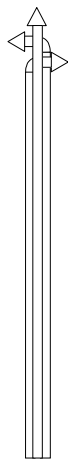
Przerzuty do węzłów chłonnych około- lub wewnątrz- śliniankowe

- Np..:
- Rak
- Czerniak

Nowotwory złośliwe gruczołów ślinowych

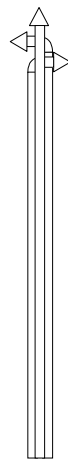
- Przerzuty dają:
pole I,II,III

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych

TNM

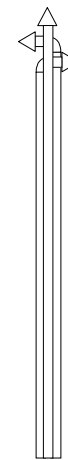
- T1-guz nie przekracza 2 cm-bez cech naciekania poza tkankę gruczołową
- T2->2cm<4cm-bez cech naciekania poza tkankę gruczołową
- T3-powyżej 4cm-cechy naciekania poza tkankę gruczołową
- T4a-nacieka skórę,kość zuchwy,PSZ,i/lub nerw twarzowy
- T4b-nacieka podstawę czaszki, i/lub wyrostek skrzydłowy,i/lub tarczyjną

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych-OBJAWY

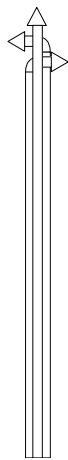
ŁAGODNY:

- guz ślinianki rośnie powoli
- kulisty,dobrze odgraniczony,
- guz ruchomy względem skóry i podłoża, tylko duże są nieruchome

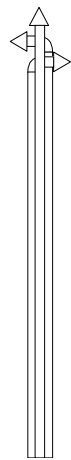
Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych-OBJAWY

- Małych gruczołów ślinowych (pod błoną śluzową podniebienia lub w dnie jamy ustnej):
- Łagodne
- czerwone , niebolesne uwypuklenie
- Złośliwe
- szybko rosnący,bolesny,palpacyjnie twardy, o znacznie osłabionej ruchomości , często z owrzodzeniem na powierzchni

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych-OBJAWY

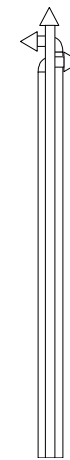
- Porażenie nerwu twarzowego-neo złośliwe ślinianki przyusznej
- Nawracające ropnie ślinianek przyusznych-u starszych-mogą maskować neo złośliwe w głębi mięszsu

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych-OBJAWY

ZŁOŚLIWE

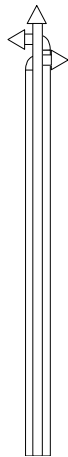
- rozlane powiększenie ślinianki
- mały guzek może uciskać na przewód wyprowadzający
- umiejscowiony głęboko może wypychać śliniankę ku górze

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych

DIAGNOSTYKA

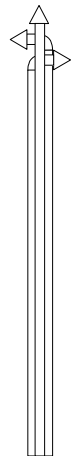
- Badanie przedmiotowe
- Badanie podmiotowe
  - USG
  - KT(może być naciekanie kości)
- MRI(może być naciekanie przestrzeni przygardłowej
  - Biopsja spiracyjna cienkoigłowa
- Sialografia(modelowanie się przewodu na guzie)
  - Histologia

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych

Różnicowanie:

- neo łagodne
- neo złośliwe
- choroby nienowotworowe

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych-LECZENIE

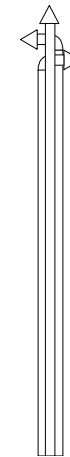
ŁAGODNE

- operacja-usunięcie części lub całej ślinianki

ZŁOŚLIWE

- leczenie skojarzone: operacja i radioterapia
- ślinianka+węzły chłonne I,II,III lub operacja Crile'a

- Problemy:zachowanie nerwu twarzowego (neo złośl), nerwu podjęzykowego, nerwu językowego
- możliwa rekonstrukcja

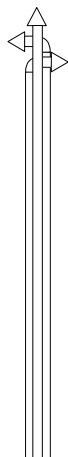

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych-LECZENIE

Bezwzględne wskazania do pooperacyjnej radioterapii:

Neo o dużym stopniu złośliwości

- Rak gruczołowo-torbielowaty
- Rak gruczołowy
- Rak śluzowo-naskórkowy
- Neo złośliwy na podłożu gruczolaka wielopostaciowego

Nowotwory łagodne i złośliwe gruczołów ślinowych

Powikłania po leczeniu operacyjnym:

- Niedowład lub porażenie nerwu twarzowego-uraz jatrogenny-rehabilitacja 1-3 mies-ustępuje
  - Przetoka ślinowa
  - Zespół Łucji Frey -nadmierna potliwość skóry w okolicy operowanej,jej zaczerwienienie,przeczulica(wiąże się z wytworzeniem nieprawidłowych połączeń między nerwem uszno-skroniowym i twarzowym)
- mija po kilku miesiącach,
-gdy nie mija – leczenie operacyjne-przecięcie nerwu bębenkowego